

ЕВРОПЕЙСКА КОМИСИЯ

Брюксел, 20.9.2011

COM(2011) 568 окончателен

**СЪОБЩЕНИЕ ОТ КОМИСИЯТА ДО ЕВРОПЕЙСКИЯ ПАРЛАМЕНТ, ДО
СЪВЕТА, ДО ЕВРОПЕЙСКИЯ ИКОНОМИЧЕСКИ И СОЦИАЛЕН КОМИТЕТ И
ДО КОМИТЕТА НА РЕГИОНИТЕ**

**Съобщение относно политиките на ЕС и доброволчеството: признаване и
насърчаване на трансграничните доброволчески дейности в ЕС**

1. ВЪВЕДЕНИЕ

Доброволчеството служи за създаването на човешки и социален капитал. То спомага за интегрирането и намирането на работа и се явява ключов фактор за подобряване на социалното сближаване. Преди всичко обаче доброволчеството претворява в дела основните ценности, въз основа на които е изградена Европа: справедливост, солидарност, приобщаване и чувство за гражданска принадлежност. Доброволците допринасят за облика на европейското общество, а онези от тях, които работят извън родните си страни, спомагат активно за изграждането на Европа на гражданите¹. Доброволческите дейности определено са свързани — без това да има формален израз — с редица области на политиката на Европейския съюз, като учене през целия живот, развитие на селските райони, спорт — области, в които доброволчеството се явява ценен принос за програмите на Европейския съюз.

Поради всички тези причини и много други 2011 година бе обявена за Европейска година на доброволческите дейности за насърчаване на активна гражданска позиция². Европейската година предоставя на Европейската комисия възможност да направи преглед на доброволческата дейност в Европейския съюз и на ползите от нея за обществото. Тя позволява също така на Комисията да направи оценка на действията, които Европейският съюз и държавите-членки могат да предприемат за улесняване и насърчаване на доброволчеството, най-вече в трансграничен контекст.

След настоящото съобщение и до края на 2012 г. ще бъде изготвен доклад за оценка на постигнатото от Европейската година, който ще бъде представен на Европейския парламент, Съвета, Европейския икономически и социален комитет и Комитета на регионите.

1.1. Определение и данни

Когато става въпрос за доброволческа дейност, всяка държава използва различни понятия и определения и има различни традиции. Под „доброволчество” се разбират всички форми на доброволческа дейност, независимо дали формална или неформална. Доброволците действат по своя собствена воля, съгласно личните си избор и мотивация и не търсят финансова облага. Доброволчеството е стремеж към солидарност и представлява начин за отделните граждани и сдруженията да набележат нуждите и проблемите от хуманитарно, обществено или екологично естество и да се борят с тях. Доброволческата дейност често се извършва в подкрепа на организации с идеална цел или на инициативи в рамките на дадена общност³.

Според проучване, проведено по инициатива на Комисията, през 2010 г. близо 100 милиона европейци са участвали в доброволчески дейности. Зад общия брой на

¹ Доклад за гражданството на ЕС за 2010 г. — Премахване на пречките за упражняване на правата на гражданите на ЕС, COM (2010) 603 окончателен от 27 октомври 2010 г.

² Решение 37/2010/ЕО на Съвета относно Европейската година на доброволческите дейности за насърчаване на активна гражданска позиция (2011 г.) от 27 ноември 2009 г., ОВ L 17, 22.1.2010 г., стр. 43–49.

³ Пак там.

доброволците обаче се крият големи различия по отношение на участието на гражданите в доброволчески дейности на територията на ЕС⁴.

В редица държави-членки на ЕС хората на възраст между 30 и 50 години са най-активните доброволци, въпреки че расте броят на по-младите и по-възрастните доброволци из целия ЕС.

Доброволческа дейност се осъществява в множество сектори, най-големият от които е секторът на спорта, след който се нареждат социалните грижи и здравеопазването. Сред другите сектори са: правосъдие, култура, образование, политики за младежта, околна среда и действия по климата, защита на потребителите, хуманитарна помощ, политика за развитие и равни възможности.

Доброволчеството има голямо въздействие и отвъд националните граници. Трансграничното доброволчество предоставя широки възможности за образование, работа и чувство за гражданска принадлежност. То е в състояние също така да спомогне за взаимното разбиране и да допринесе за развитието на по-ясно изразено европейско самосъзнание.

1.2. Предизвикателства пред доброволчеството

На базата на проучване, проведено в осем индустриализирани държави от университета „Джонс Хопкинс“⁵, както и въз основа на натрупания до момента опит от Европейската 2011 година, набелязахме възможните пречки за доброволческата дейност, по-специално на трансгранично ниво, а именно:

- **Липса на ясна законодателна рамка:** приблизително всяка пета държава-членка не разполага с ясна законодателна рамка и с ясни правила по отношение на доброволците и на доброволческата дейност.
- **Липса на национални стратегии за насърчаване на доброволческите дейности:** необходимо е да бъдат създадени национални стратегии в областта на доброволчеството, които да обхващат следните аспекти: обучение, право на отпуск, социално осигуряване, право на обезщетение за безработица за трансгранични доброволчески дейности, настаняване и възстановяване на разходите на собствени средства.
- **Финансови ограничения:** доброволческата дейност, макар и да се предоставя безвъзмездно, не е безплатна. Разчитащите на доброволческа дейност организации често са изправени пред недостиг на устойчиво финансиране, а съревнованието за наличните средства е безпощадно.
- **Несъответствие между предлагане и търсене:** засилващата се тенденция за превръщане на доброволческата дейност в професия води до известно несъответствие между нуждите на доброволческите организации

⁴ „Volunteering in the European Union“ (Доброволческата дейност в Европейския съюз) (GHK 2010 г.).

⁵ „Volunteering in the European Union“ (Доброволческата дейност в Европейския съюз) (GHK 2010 г.).

и желанията на новите доброволци. Доброволците са готови да се включат в краткосрочни проекти, докато организациите се нуждаят от хора, които да се ангажират в дългосрочен план.

- **Липса на признание:** уменията, натрупани чрез доброволческа дейност, невинаги са достатъчно признати или подобаващо оценени.
- **Данъчни спънки:** в данъчно отношение държавите-членки третираят различно доходите/средствата за издръжка на доброволците, както и възстановяването на разходите, направени от тях по време на доброволческата дейност. Вследствие на това доброволците могат да се сблъскат с данъчни спънки, когато осъществяват дейност на трансгранично ниво.
- **Недостиг на данни:** наличието на по-добри сравними данни за доброволчеството в държавите-членки може да допринесе за определяне на най-добрите практики и да подобри изготвянето на политиките.

През 2006 г. държавите-членки постигнаха известен напредък по тези проблеми, като се ангажираха да си сътрудничат при преодоляването на пречките, които пряко или непряко възпрепятстват мобилността на гражданите на ЕС с цел обучение или професионално развитие, в това число доброволческа дейност⁶. Предстои обаче още много работа. Специално внимание трябва да се отдели на насърчаването на подходяща среда за доброволчески дейности, която да предоставя еднакви възможности по отношение на достъпа и участието на всички хора.

1.3. Добавената стойност на доброволчеството

Доброволческата дейност допринася за стратегията за растеж „Европа 2020“⁷, по-специално за постигането на набеязаното за ЕС равнище на заетост от 75 % до 2020 г., като помага на хората да усвоят нови умения и да се адаптират към промените на пазара на труда. В споменатото по-горе проучване на университета „Джонс Хопкинс“ се прави констатацията, че доброволческият сектор може да допринесе в размер до 5 % от брутният вътрешен продукт⁸. Това може да се окаже много важно във времена на затруднено икономическо положение и финансови ограничения. Доброволчеството допринася също така за повишаване на солидарността, като позволява на хората да се научат как да се адаптират към техническия прогрес, глобализацията и застаряването на населението.

Доброволчеството допринася пряко за постигането на основните цели на политиките на ЕС, а именно социално приобщаване, заетост, образование, развитие на уменията и чувство за гражданска принадлежност. Неговото положително въздействие се потвърждава от нови показатели, с които се измерват социалното сближаване или

⁶ Препоръка на Европейския парламент и на Съвета от 18 декември 2006 г. относно транснационалната мобилност в рамките на Общността с цел образование и обучение: Европейска харта на мобилността, документ 2006/961/ЕО.

⁷ Съобщение на Комисията. Европа 2020: стратегия за интелигентен, устойчив и приобщаващ растеж, COM (2010) 2020 окончателен от 3 март 2010 г.

⁸ „[Measuring Civil Society and Volunteering](#)“ (Измерване на гражданското общество и на доброволчеството), университет „Джон Хопкинс“, 2007 г.

щастие, взаимната свързаност, активността и благосъстоянието на доброволците⁹. Това важи и за доброволческата дейност, извършвана в области, изискващи висока квалификация, като образованието и научно-изследователската дейност, в това число международното сътрудничество.

Участието на Европейския съюз в решаването на проблемите, с които се сблъсква доброволството, води до явни положителни резултати. Тези резултати са най-осезаеми в насърчаването на трансграничното доброволчество и мобилността на доброволците в Европейския съюз. Като цяло през следващите години Европейският съюз може да изиграе ролята на катализатор за развитието на политиките в областта на доброволството, като тези политики ще бъдат разработени — в съответствие с принципа на субсидиарност — на равнището на държавите-членки, в светлината на националните приоритети и на общите стратегически цели на Европейския съюз за следващото десетилетие.

В следващата глава се описват начините, по които Комисията оказва подкрепа на доброволческия сектор в момента и как смята да се справи с належащите проблеми в бъдеще.

2. ПОЛИТИКИ НА ЕС И ДОБРОВОЛЧЕСТВО

2.1. Възможности за финансиране на доброволческите дейности по линия на ЕС

Европейските институции отдавна признават, че доброволческите организации играят много важна роля, като дават възможности на хората да се отплатят, доколкото могат, на обществото за полученото, както и като предоставят възможности за участие на гражданите в по-широк европейски контекст. Самият Европейски съюз понастоящем предоставя възможности за финансиране на доброволци и на доброволчески дейности в рамките на следните програми:

По линия на програмата „Младежта в действие“¹⁰ Европейската доброволческа служба (ЕДС) предоставя възможност на младите хора на възраст между 18 и 30 години да извършват доброволческа дейност за период до 12 месеца извън родната си страна. Освен че подпомага местните общности, ЕДС позволява на доброволците да усвоят нови умения, да научат чужди езици и да открият нови култури.

Европейската доброволческа служба позволи на 27-годишния Костика от Румъния, който е с увредено зрение, да прекара четири и половина месеца като доброволец в IRHOV — специализирано учебно заведение за деца с увредено зрение, което се намира в гр. Лиеж, Белгия. Костика организира компютърни курсове, а също така спортни и културни занимания за децата и успява да развие своите личности, професионални и

⁹ Справ. S. Hossenfelder, „On the problem of measuring happiness“ (Относно проблема да се измери щастие), (3 февруари 2011 г.). Достъпна на сайта на SSRN <http://ssrn.com/abstract=1754423>; в нея се препраща също така към изследването, проведено от Международната комисия за измерване на икономическите резултати и социалния напредък, създадена от френския президент през 2008 г., както и към предприетата неотдавна от Британския департамент за национални статистически данни инициатива за измерване на благосъстоянието.

¹⁰ Решение № 1719/2006/ЕО на Европейския парламент и на Съвета от 15 ноември 2006 г. (ОВ L 327, 24.11.2006 г., стр. 30—44).

социални умения благодарение на този опит. В същото време Костика оказва значителна подкрепа на общността, в която пребивава, тъй като е пример за подражание за децата с увредено зрение, както и източник на вдъхновение за родителите и училищния персонал. В това отношение доброволческата дейност, организирана съвместно с ЕДС, е начин за всеки един да участва активно в обществото и да изрази съпричастност с младите европейци, като същевременно с това подобри собствените си възможности за намиране на работа.

Програмата „Европа за гражданите“¹¹ на ЕС подпомага широк кръг от дейности и организации за насърчаване на европейското гражданство, като проектите за побратимяване на градове. В рамките на тази програма особено внимание се отделя на насърчаването на доброволчеството, което при това е определено като приоритет на програмата за 2011 г.

„Хартата на европейските селски общности“, която се финансира по линия на програмата „Европа за гражданите“, представлява кооперация между 27 малки селски общности, по една от всяка държава-членка на ЕС. Дейностите на тази кооперация са насочени към създаването на възможности за неформални срещи „около кухненската маса“, по време на които европейските граждани да могат да общуват на трансгранично ниво, лице в лице, като в същото време обсъждат теми и си сътрудничат в области като участието в местната демокрация, ролята на младите хора в местната демокрация и благосъстоянието на по-възрастното население. Дейностите зависят в голяма степен от помощта на доброволците, които помагат за организирането на мероприятията на кооперацията, както и за настаняването на поканените гости в селището домакин.

Програмата за учене през целия живот¹² включва програма „Грундвиг“, с която се насърчава участието на европейски граждани в доброволчески проекти в европейска държава, различна от родната им страна, като това им позволява да трупат знания и да споделят наученото и опита си отвъд националните граници.

Музеят в Манчестър и Музеят на изящните изкуства в Будапеца разработиха проект за доброволческа работа на възрастни хора по линия на „Грундвиг“, който е насочен към приобщаване на населението на възраст 50 години и над 50 години. В центъра на проекта е програма за обмен, благодарение на която по шестима доброволци от двата музея взеха участие в размяна на посещения на всеки един от музеите и имаха възможност да се извият като доброволци в друга държава. Проектът е създал платформа за обмен на най-добри практики между музеите, които прибягват до помощта на доброволци в различни европейски държави.

В допълнение към програмите, насочени пряко към доброволците и доброволческите дейности, ЕС предлага широка гама от програми за финансиране, които са достъпни за доброволците, в следните области: разпределяне на храна, социална изолация и дискриминация, равенство между половете, превенция на наркотиците, подпомагане на

¹¹ Решение № 1904/2006/ЕО на Европейския парламент и на Съвета от 12 декември 2006 г. (ОВ L 378, 27.12.2006, стр. 32—40).

¹² Решение № 1720/2006/ЕО на Европейския парламент и на Съвета от 15 ноември 2006 г. (ОВ L 327, 24.11.2006 г., стр. 45).

жертвите на престъпления¹³, обществено здравеопазване, защита на потребителите, както и околна среда и действия по климата.

Комисията се ангажира да повиши осведомеността сред гражданите на ЕС и заинтересованите страни относно различните програми за финансиране, които могат да бъдат използвани от доброволците и за доброволчески дейности. Това ще гарантира, че възможностите за финансиране на доброволческия сектор се използват в пълна степен.

2.2. Социално измерение на доброволчеството

2.2.1. Доброволчеството като израз на европейското гражданство

Доброволчеството е тясно свързано с общите политически цели на Комисията: да се укрепи чувството за принадлежност към Съюза, а гражданите да бъдат поставени в центъра на създаваните от ЕС политики¹⁴. Доброволческата дейност може да допълни правата, предоставени на гражданите, и да насърчи активното им участие в обществения живот. Това важи с особена сила за трансграничното доброволчество, което е в състояние да допринесе за межкултурното обучение и за развитието на европейско самосъзнание.

Освен това доброволчеството представлява елемент на социална иновация, благодарение на който хората могат да мобилизират творческите си способности за разработването на решения, както и да използват по-целесъобразно ограничените ресурси¹⁵.

Комисията ще продължи да оказва подкрепа на доброволческия сектор посредством своите програми за финансиране, както и посредством програмите по линия на политиката на сближаване на ЕС в различни области на политиката.

Тя ще следи отблизо инициативите за насърчаване на трансграничното доброволчество в рамките на Европейската година на гражданите — 2013 г.

2.2.2. Доброволците сплотяват обществото

Доброволчеството насърчава социалното сближаване и социалното приобщаване. То предполага да делиш с другите и да им помагаш, като по този начин развива солидарността. Доброволческите дейности повишават толерантността на хората към групите в неравностойно положение в обществото и спомагат за потискане на расизма и предразсъдъците.

¹³ Над 20 000 доброволци работят в организации за подпомагане на жертвите в Европа (Утвърждаване на правата на жертвите в ЕС, COM(2011) 274 окончателен от 18.5.2011 г., стр. 5).

¹⁴ „Политически насоки за следващата Комисия (2009—2014 г.)“ (2009 г.).

¹⁵ „Empowering people, driving change: Social innovation in the European Union“ (*Повече възможности за хората — в услуга на промените: социалната иновация в Европейския съюз* (BERA 2010). Европейската комисия, с подкрепата на Седмата рамкова програма за научноизследователска дейност, възнамерява да подкрепи създаването на „социална платформа“ за новаторски социални услуги, която ще разгледа и ролята на доброволчеството в сектора на услугите.

Доброволчеството бе признато и като начин за предоставяне на нови възможности за учене на гражданите в по-напреднала възраст и на хората с увреждания, като при това им се дава шанс да допринесат за облика на нашите общества. Същевременно доброволческите дейности могат да подобрят разбирателството между поколенията, като позволят на млади и стари да работят рамо до рамо и да си помагат взаимно.

Що се отнася до отделния индивид, благодарение на доброволчеството гражданите могат да придобият социални умения, да бъдат полезни за обществото, както и да установят връзка с обществото (или да я възстановят). Що се отнася до обществото като цяло, доброволчеството може да бъде средство за предоставяне на повече възможности на хората, особено на групите в неравностойно положение.

По същия начин доброволческата дейност в сферата на околната среда играе ключова роля в опазването и подобряването на околната среда за сегашните и бъдещите поколения, като същевременно повишава информираността по проблемите на околната среда, както и вероятността от използване на природосъобразни практики¹⁶. Така например в Обединеното кралство в дейностите на организацията *British Trust for Conservation Volunteers* (BTCV) всяка година участват над 300 000 доброволци, а в Словакия доброволчеството в сферата на околната среда съставлява 13,3 % от доброволческата дейност като цяло¹⁷.

За да повиши информираността по проблемите, породени от изхвърлянето на отпадъци в моретата и океаните, и да се заеме с решаването им, международната фондация *Surfrider* организира всяка година „*Ocean Initiatives*: най-голямата мобилизация на граждани за околната среда в Европа“, в която се включват 40 000 доброволци, заети в над 1 000 акции за почистване на плажове, езера, реки и на океанското дъно на територията на Европа и в останалата част на света¹⁸.

Комисията може да внесе предложения, в които се обръща специално внимание на мястото на доброволчеството в стратегията за заетост на ЕС, в борбата му с бедността и социалното изключване и в контекста на предложената от Комисията инициатива „Нови умения за нови работни места“.

2.2.3. Образование и доброволчество

Доброволческите дейности могат да приемат както формата на структурирана образователна дейност (т. нар. неформално учене), в което доброволецът участва съзнателно, така и формата на непреднамерено и неструктурирано учене (т. нар. самостоятелно учене). И в двата случая за наученото от доброволците обикновено не се издава диплома. Поради това признаването на доброволческата дейност като форма на учене е приоритет за политиката на ЕС в областта на образованието и обучението. Въз

¹⁶ Volunteering and environment (Доброволчеството и околната среда):

http://community.cev.be/download/130/434/Fact_sheet_DG_ENV_environment.pdf

¹⁷ CSVnet – National Coordination Body of Voluntary Support Centres, 2009 г. „Brief compendium of the research: Volunteering across Europe. Organisations, promotion, participation“ (Кратко изложение на изследването: доброволчеството на територията на Европа: организация, насърчаване, участие), стр. 17.

¹⁸ Ocean Initiatives — материали за пресата за 2011 г.: http://www.surfrider.eu/fileadmin/documents/io11/dp/20110228_DP-IO2011_EN.pdf

основа на общите принципи, приети от Съвета през 2004 г.¹⁹, Европейският център за развитие на професионалното обучение (CEDEFOP) публикува „Европейски насоки относно валидирането на неформалното и самостоятелното учене“, с които се предоставя инструмент за разработването на практики за сертифициране, които вземат под внимание и доброволческия сектор.

Мобилността с учебна цел е начин гражданите да упражняват правото си на свободно движение на територията на ЕС. Трансграничното доброволчество е пример за такава мобилност.

Комисията работи над предложение за препоръка на Съвета относно валидирането на неформалното и самостоятелното учене, която да отчита и доброволческия аспект.

На практика натрупаните благодарение на доброволческа дейност професионален опит и умения могат да бъдат посочени в документите „Europass“²⁰ и ще бъдат включени в бъдещия „Европейски паспорт на уменията“.

2.2.4. Младежта и доброволството

Активното участие на младите хора в обществото може да бъде насърчавано посредством доброволството. Ако младите хора са добре информирани за доброволството и опитът им от извършването на доброволческа дейност е положителен, има голяма вероятност те да продължат да бъдат активни доброволци през целия си живот, а примерът им да служи за вдъхновение на други млади хора.

Комисията постави доброволческите дейности за младежта сред приоритетите на започналия през 2001 г. процес на сътрудничество в областта на политиките за младежта, както и сред тези на последвалия отворен метод на координация в сферата на младежта. В рамките на новата стратегията на ЕС за младежта доброволството бе признато за една от ключовите области на политиката, засягащи младите хора на Европа²¹.

Препоръката на Съвета относно мобилността на младите доброволци цели да засили сътрудничеството между организаторите на доброволчески дейности в държавите-членки на ЕС. Тя приканва организациите на гражданското общество и публичните органи да развиват доброволчески дейности и да предоставят достъп до тях на младите хора от други държави на ЕС²².

¹⁹ Заключение на Съвета и представителите на правителствата на държавите-членки, среща в рамките на Съвета по въпросите на общи европейски принципи за определяне и валидиране на неформалното и самостоятелното учене (май 2004 г.).

²⁰ Решение № 2241/2004/ЕО на Европейския парламент и на Съвета относно единна рамка на Общността за прозрачност на професионалните квалификации и умения (Европас) (ОВ L 390, 31.12.2004 г., стр. 6—20).

²¹ Стратегия на ЕС за инвестиране в младежта и за мобилизиране на нейния потенциал — Обновен отворен метод на координация за справяне с предизвикателствата и възползване от възможностите, стоящи пред младежта, COM(2009) 200 окончателен от 27.4.2009 г.

²² Препоръка на Съвета относно мобилността на младите доброволци в Европейския съюз, 2008/С 319/03 от 13.12.2008 г.

Доброволческата дейност на младите хора подкрепя водещата инициатива „Младежта в движение“²³ от стратегията „Европа 2020“, като поставя младите хора в центъра на визията на ЕС за икономика, която да почива на знания, новаторство, високи нива на образование и умения, на пазари на труда, които насърчават приобщаването, и на активно участие в обществения живот.

През 2012 г. държавите-членки ще докладват на Комисията за изпълнението на стратегията на ЕС за младежта и на препоръката относно мобилността на младите доброволци в ЕС. На тази основа Комисията ще излезе с предложения за бъдещо развитие.

2.2.5. Спорт и доброволчество

Член 165 от Договора за функционирането на Европейския съюз призовава ЕС да отчита структурите, основаващи се на доброволно участие, при насърчаването на ролята на спорта в европейския живот.

През 2002 г. държавите-членки признаха значителния принос на доброволческата дейност за спорта, както и икономическата ѝ стойност в Орхуската декларация относно работата на доброволни начала в спорта. Доброволството бе залегнало и сред ключовите въпроси в Бялата книга за спорта на Комисията от 2007 г., в която се прави констатацията, че доброволческите дейности в спортния сектор засилват социалното единство и приобщаване, насърчават местната демокрация и чувство за гражданска принадлежност и предоставят възможности за неформално образование²⁴. През месец май 2011 г. Съветът определи доброволството в спорта като една от основните теми за сътрудничество на равнище ЕС в своята резолюция относно работния план на ЕС за спорта.

Спортният сектор е в състояние да мобилизира повече доброволци от всеки друг сектор. В повечето държави-членки спортното движение не би могло да съществува без доброволчество. Различията между държавите-членки обаче са много големи, като в някои от тях нивото на доброволческа дейност в спортния сектор е много ниско²⁵. Тенденцията е държавите-членки с високо ниво на доброволческа дейност в спортния сектор да имат здрави традиции в доброволството и да разполагат с подходящи структури, като също така получават подкрепа от страна на публичните органи²⁶.

По линия на подготвителното действие в областта на спорта за 2010 г. Комисията финансира четири пилотни проекта за доброволството и спорта.

²³ „Младежта в движение“ — Инициатива за разгръщане на потенциала на младите хора с цел постигане на интелигентен, устойчив и приобщаващ растеж в Европейския съюз, COM (2010) 477 окончателен от 15.9.2010 г.

²⁴ Бяла книга за спорта, COM(2007) 391 окончателен от 11.7.2007 г.

²⁵ „Volunteering in the European Union“ (Доброволческата дейност в Европейския съюз) (ГНК 2010 г.), стр. 216.

²⁶ „Volunteering in the European Union“ (Доброволческата дейност в Европейския съюз) (ГНК 2010 г.), стр. 214—215, където се споменават и доходите на спортните организации.

2.2.6. Служителите доброволци — израз на корпоративна социална отговорност

Както частният, така и общественят сектор могат да изиграят важна роля за насърчаване на доброволческите дейности като израз на тяхната корпоративна социална отговорност. Като инвестират в служители доброволци, те не само „правят добро“ на местната общност, но същевременно с това подобряват репутацията си, помагат за създаването на чувство за колективна принадлежност, подобряват удовлетвореността от работата и повишават производителността, като при това позволяват на работниците или служителите си да развият нови умения.

През 2011 г. Комисията даде старт на инициативи, чиято цел е да се насърчава доброволческата дейност сред служителите ѝ. Те включват: предоставяне на информация за служителите на вътрешни сайтове относно възможностите за доброволчество, добри практики и практически насоки за служителите, които желаят да се включат в доброволчески дейности ²⁷.

2.2.7. Отношенията на ЕС с трети държави и доброволчеството

2.2.7.1. Насърчаване на мобилността на доброволци от трети държави в ЕС

Редно е също така да се признаят взаимните ползи от доброволческата дейност, които произтичат от миграцията на доброволци от трети държави в ЕС. В този контекст Директива 2004/114/ЕО на Съвета²⁸ създава референтна рамка за общи минимални условия за влизане и пребиваване на доброволци от трети държави, които не зависят от състоянието на пазара на труда в приемащата държава-членка. Прилагането на тези разпоредби не е задължително за държавите-членки.

През 2011 г. Комисията ще публикува доклад относно прилагането на Директива 2004/114/ЕО на Съвета и, при необходимост, може да обмисли предлагането на изменения.

2.2.7.2. Хуманитарна помощ и доброволчество

Европейците смятат, че доброволците играят най-важна роля именно в областта на солидарността и на хуманитарната помощ, а Европейската комисия е трайно ангажирана с това да отчита мнението на европейските граждани: на основание член 214 от Договора за функционирането на Европейския съюз Комисията се готви да създаде Европейски доброволчески корпус за хуманитарна помощ, който ще служи

²⁷ Вж. <http://myintracomm.ec.europa.eu/serv/en/Volunteering/>. Заслужава също така да се спомене, че служителите на Комисията организират и провеждат благотворителни инициативи като *Schuman Trophy*, кампанията „Shoebox for the homeless“, групата за подпомагане на онкоболните, делегацията на ЕС в международното движение „ATD Quart Monde“ или създадената наскоро асоциация GIVE EUR-HOPE.

²⁸ Директива 2004/114/ЕО на Съвета от 13 декември 2004 г. относно условията за прием на граждани на трети страни с цел образование, ученически обмен, безвъзмездно обучение или доброволческа дейност (ОВ L 375 от 23.12.2004 г., стр. 12).

като рамка за съвместен принос на европейските доброволци към действията на Европейския съюз в областта на хуманитарната помощ²⁹.

Този нов орган ще даде възможност на доброволци от различни държави-членки да работят рамо до рамо по общ проект за хуманитарна помощ на ЕС като конкретен израз на тяхната солидарност с хората в нужда. Очаква се също така той да създаде нови възможности за участие на европейските граждани, по-специално сред младите. Изпращането на европейски доброволци цели също така да укрепи капацитета на местно ниво — област, в която доброволството може да е от решаващо значение. Помощта от страна на доброволците ще се отнася до готовност за реакция при бедствия и възстановителни дейности ще допринесе по-специално за полагането на основите на процес на устойчиво развитие, свързан с действията на ЕС преди и след кризисна ситуация в областта на хуманитарната помощ.

През 2011 г. Комисията финансира пилотни проекти, чиято цел е да бъдат подбрани, обучени и разпратени първите доброволци от Европейския доброволчески корпус за хуманитарна помощ. Резултатите от тази пилотна фаза, а така също заключенията, направени след прегледа и консултациите, както и оценката на въздействието, извлечена от многогодишния опит на национални и международни организации, ще позволят на Комисията да приеме предложение за регламент за създаването на Европейски доброволчески корпус за хуманитарна помощ през 2012 г.

2.2.7.3. Политики за развитие и доброволчество

Доброволците могат да изиграят значителна роля в сътрудничеството за развитие, независимо дали се ангажират като доброволци самостоятелно или в рамките на дейности, провеждани от организации на гражданското общество. Като цяло работата на доброволни начала повишава резултатите от усилията, полагани от тези организации, и потвърждава, че те не са ориентирани към реализирането на печалби.

Комисията не оказва пряка подкрепа на отделните доброволци, но ги подпомага индиректно, като използва законодателните и финансовите инструменти, с които разполага ЕС, за подпомагането на проекти, които насърчават организациите на гражданското общество. Приносът на тези групи за облика на политиките за развитие в развиващия се свят нараства, по-специално защото те поемат повече отговорности по отношение на намаляването на бедността. Независимо от това, че Комисията разчита до голяма степен на организациите на гражданското общество за прилагането на общата политика на ЕС за развитие, в крайна сметка тези организации трябва сами да решат дали да прибягват или не до услугите на доброволци вместо до тези на платени професионални служители, било то в Европа или в други части на света.

3. ЗАКЛЮЧЕНИЯ: БЪДЕЩО РАЗВИТИЕ

Доброволството е втъкано в социалните основи на нашето общество. То утвърждава основни ценности, като приобщаването и чувството за гражданска принадлежност. Ето

²⁹ Доброволческата дейност като израз на солидарността на гражданите на ЕС: първи размисли за Европейски доброволен корпус за хуманитарна помощ, COM(2010) 683 окончателен от 23.11.2010 г.

защо Европейската комисия изтъква значението на доброволчеството по време на Европейската година на доброволческата дейност, за каквато бе обявена 2011 година. Комисията полага усилия съвместно с всички съответни заинтересовани страни, за да гарантира, че Европейската година ще остави след себе си смислено и трайно наследство.

Изложените по-долу заключения ще бъдат допълнени и доразвити по време на Европейската година:

- Доброволчеството играе важна роля за създаването на човешки и социален капитал; то спомага за интегрирането и намирането на работа и се явява ключов фактор за подобряване на социалното сближаване. То е едно изключително видимо изражение на европейското гражданство, тъй като доброволците допринасят за оформянето на облика на обществото и за подпомагането на хората в нужда.
- Потенциалът на доброволческата дейност може да бъде доразвит в рамките на стратегията за растеж „Европа 2020“. Доброволците са важен ресурс за икономиката и обществото ни, но на тях не трябва да се гледа като на алтернатива на нормалната работна ръка.
- Като насърчава трансграничното доброволчество съвместно с държавите-членки и посредством своите програми за финансиране, ЕС допринася за мобилността и межкултурното учене на европейските граждани и засилва европейското им самосъзнание.

Препоръки към държавите-членки

В съответствие с принципа на субсидиарност Комисията не възнамерява да наложи един-единствен модел на доброволчество, нито да хармонизира наложилите се с времето доброволчески практики на местно и регионално равнище. Въпреки това обаче Комисията препоръчва на държавите-членки да използват по-оптимално потенциала на доброволческата дейност по следните начини:

- В държавите, които не разполагат със законодателна рамка по отношение на доброволческата дейност и в които няма силни традиции или култура на доброволчество, въвеждането на законодателна рамка би могло да бъде стимул да се подпомага развитието на доброволческата дейност.
- Провеждането на изследвания и събирането на данни относно доброволчеството трябва да се насърчават на национално равнище. В този контекст се препоръчва използването на Наръчника на Международната организация на труда (МОТ) относно измерването на доброволческия труд и на Ръководството на ООН относно организациите с идеална цел.
- Признаването на компетенциите и уменията, усвоени посредством доброволческа дейност, за опит, натрупан чрез неформално учене, е от съществено значение, защото служи като фактор за мотивиране

на доброволците и установява връзка между доброволчеството и образованието.

- Държавите-членки трябва да премахнат пречките, които пряко или непряко възпрепятстват доброволчеството като цяло, и по-специално — трансграничното доброволчество.
- Държавите-членки се приканват да дадат достъп на доброволци от други държави до схемите за доброволческа дейност на национално равнище, за да спомогнат за развитието на доброволчеството в Европейския съюз.

Конкретни действия за признаване и насърчаване на доброволчеството на равнището на ЕС:

Европейският съюз е поел ангажимент да гарантира дългосрочно проследяване на обявената за Европейска година на доброволческата дейност 2011 г. и да продължи диалога със съответните заинтересовани страни в различните области на политиката, свързани с доброволчеството.

- Комисията ще предложи създаването на Европейски доброволчески корпус за хуманитарна помощ през 2012 г.
- Програмите за финансиране по линия на ЕС в различни области на политиката ще продължат да бъдат насочени към доброволците и да насърчават трансграничното доброволчество.
- Комисията ще улесни достъпа на гражданите на ЕС и на заинтересованите страни до обща информация за различните програми за финансиране, които могат да бъдат използвани от доброволците и за доброволчески дейности.
- Комисията възнамерява да проучи още по-задълбочено възможностите за укрепване на връзката между доброволчеството и здравеопазването/социалните грижи, по-специално с оглед на застаряването на населението.
- Въз основа на докладите на държавите-членки за прилагането на Препоръката относно мобилността на младите доброволци през 2012 г. Комисията ще направи предложения за бъдещо развитие.
- Комисията може да внесе предложения, в които се обръща специално внимание на мястото на доброволчеството в стратегията за заетост на ЕС, в борбата му с бедността и социалното изключване и в контекста на предложената от Комисията инициатива „Нови умения за нови работни места“.
- Комисията подготвя предложение за препоръка на Съвета относно валидирането на неформалното и самостоятелното учене, в това число признаването на компетенциите, придобити посредством доброволческа дейност.

- Бъдещият „Европейски паспорт на уменията“ ще даде на гражданите възможност да отчитат уменията и компетенциите, придобити посредством доброволческа дейност.
- Комисията ще даде нужното доброволческо измерение на 2013 година, която бе обявена за Европейска година на гражданите, като насърчава по-специално трансграничното доброволчество.